

Prinsjesdag: de plannen voor 2019

In dit document worden de relevante onderdelen voor Alliander die tijdens Prinsjesdag 2018 gepresenteerd zijn weergegeven. Voor vragen, feedback en/of opmerkingen over dit document kunt u contact opnemen via publicaffairs@alliander.com

Inhoudsoverzicht

1. **Troonrede (pagina 3)**
 - Klimaatakkoord
 - Technisch personeel
 - Woningbouw
 - Groninger gas

2. **Klimaat (pagina 4)**
 - Klimaat
 - Klimaatakkoord
 - Integrale Kennis en Innovatie Agenda
 - Draagvlak en betaalbaarheid

3. **Tekort Technisch personeel (pagina 5)**
 - Arbeidsmarkt/technisch personeel
 - Techniepact

4. **Energietransitie gebouwde omgeving (pagina 5)**
 - Aardgasvrij
 - Woningcorporaties

5. **Fondsen en wetgeving (pagina 6)**
 - SDE+
 - ISDE (InvesteringsSubsidie Duurzame Energie)
 - Invest-NL
 - GO Energie Transitie Financierings Faciliteit (GO ETFF)
 - Evaluatie subsidieregeling indirecte emissiekosten ETS
 - Provincie- en gemeentefonds

6. **Energiebelasting (pagina 8)**
 - Wetsvoorstel Fiscale vergroeningsmaatregelen 2019
 - Salderingsregeling
 - Postcoderoosregeling
 - Garantieregeling aardwarmte

7. **Windenergie (pagina 10)**

8. **CCS (Carbon capture and storage) (pagina 10)**

1 Troonrede

In de troonrede besteedt de Koning uitgebreid aandacht aan de energietransitie. Net zoals deze generatie de volgende generaties niet mag opzadelen met een onhoudbare staatsschuld mag deze generatie ook geen milieuschuld doorgeven, aldus de Koning. De realiteit is dat het klimaatbeleid raakt aan de hele manier van wonen, werken en leven. Hieronder de voor Alliander meest relevante onderwerpen uit de troonrede.

Klimaatakkoord

Een ambitieus klimaatbeleid biedt kansen voor de innovatiekracht van Nederland. In de zomer presenteerden vertegenwoordigers van de industrie, energiesector, landbouw, natuurorganisaties en logistieke bedrijven een voorstel voor hoofdlijnen van een klimaatakkoord. Bij de uitwerking staat voorop dat de omslag naar schonere energiebronnen en productiemethoden voor iedereen in ons land haalbaar en betaalbaar moet zijn. Deze grote bocht kunnen we alleen met elkaar maken. Het parlementaire initiatief voor de klimaatwet laat zien dat dit mogelijk is.

Technisch personeel

Om beter te kunnen voldoen aan de grote vraag naar technisch personeel krijgen vmbo-scholen met een technisch profiel extra geld. Het kabinet investeert daarnaast fors extra in voor- en vroegschoolsonderwijs, zodat de jongste kinderen met het risico op een achterstand meer aandacht krijgen. Om het nijpende lerarentekort aan te pakken, is geld vrijgemaakt voor hogere salarissen in het primair onderwijs, verlaging van de werkdruk en halvering van het collegegeld in de eerste twee jaar van de lerarenopleiding. Het lerarentekort vraagt ook de komende jaren om actie en samenwerking van alle partijen in het onderwijs.

Woningbouw

Er is grote behoefte aan woningen met een huur van 700 tot 1000 euro per maand. De regering slaat de handen ineen met gemeenten, woningcorporaties en bouwers. Het gezamenlijke doel is de bestaande woningvoorraad beter benutten, uitwassen op de huurmarkt tegen te gaan en een inhaalslag te maken in de bouw van nieuwe huizen. De ambitie is om per jaar gemiddeld 75 000 woningen te bouwen. Hierbij geeft de koning aan dat de problemen niet met één druk op de knop zijn op te lossen, maar dat het wel noodzakelijk is het tij te keren.

Groninger gas

De urgentie van de energietransitie is alleen maar groter geworden na het besluit om de gaswinning in Groningen zo snel mogelijk af te bouwen naar nul. Met dit besluit wil de regering recht doen aan de inwoners van het aardbevingsgebied. De regering zet ook concrete vervolgstappen om de schade te vergoeden en de regionale economie te versterken.

Het terugbrengen van de gaswinning kost volgend jaar 300 miljoen euro, terwijl het kabinet ook nog 100 miljoen voor de provincie Groningen uittrekt. Het kabinet betaalt dat uit meevallers in de zorg en sociale zekerheid en op de rentebetalingen op de staatsschuld. Die meevallers ten opzichte van eerdere ramingen leveren 1,1 miljard euro op.

De Koning onderstreept het belang van bestuurlijke samenwerking en geeft aan dat Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen veel doelen alleen samen kunnen bereiken. De rol van de medeoverheden wordt groter en belangrijker en de groei van gemeente- en provinciefonds helpt hen alle taken goed te kunnen blijven uitvoeren.

2 Klimaat

Klimaat

Het kabinet geeft met ambitieus klimaatbeleid invulling aan het verdrag van Parijs. In 2030 wil het kabinet bereikt hebben dat de broeikasgasuitstoot 49 procent lager is dan in 1990. In Europa pleit het kabinet voor een verdergaande reductie van 55 procent. Naast de maatregelen die in het Regeerakkoord staan, zoals vergroening van het belastingstelsel en een verbod op elektriciteitsproductie met kolen, wordt gewerkt aan een nationaal Klimaatakkoord. Dit akkoord moet invulling geven aan de doelstelling van het kabinet voor 2030. Ook wordt hiermee een eerste stap gezet in de richting van het doel van de Klimaatwet, dat in 2050 de uitstoot 95 procent lager is.

Klimaatakkoord

In 2030 wil het kabinet bereikt hebben dat de broeikasgasuitstoot 49 procent lager is dan in 1990. Naast de maatregelen die in het Regeerakkoord staan, zoals vergroening van het belastingstelsel en een verbod op elektriciteitsproductie met kolen, wordt gewerkt aan een nationaal Klimaatakkoord. Naar verwachting zal het kabinet aansluitend op Prinsjesdag haar reactie naar buiten brengen op de voorstellen die de sectortafels in juli presenteerden voor het Klimaatakkoord. Het definitieve akkoord moet eind 2018 dan gereed zijn en brengt kabinet, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en andere overheden samen rond de opgave de energie en klimaattransitie te versnellen.

Integrale Kennis en Innovatie Agenda

Er wordt een Integrale Kennis en Innovatie Agenda voor klimaat en energie opgezet over de breedte van de vijf sectoren, die aansluit bij het Klimaatakkoord. Deze agenda beschrijft wat er vanuit de klimaatopgave nodig is aan kennis en innovatie voor het realiseren van de CO₂-reductiedoelen voor 2030 en 2050, als onderdeel van de bredere beleidsinzet die wordt afgesproken in het Klimaatakkoord.

Draagvlak en betaalbaarheid

De transitie zal onvermijdelijk geld gaan kosten. Voor draagvlak is het noodzakelijk om de kosten te beperken door te sturen op maximale kostenefficiëntie bij de keuze van maatregelen. Samenwerking is cruciaal en iedereen is nodig.

- ✓ Er moet voorkomen worden dat de kosten van de transitie de consumptie en investeringen verdringen en daarmee het draagvlak voor de klimaat- en energietransitie op het spel zetten. Dit vraagt een ambitieus en kosteneffectief klimaatbeleid, onder meer via een verdere versterking van onze innovatiekracht om zo het verdienvermogen te versterken.
- ✓ Betaalbaarheid en het principe van 'de vervuiler betaalt' staan centraal. Het kabinet vindt het belangrijk dat de transitie die nodig is om onze broeikasgasuitstoot te verminderen, voor ieder huishouden bereikbaar en betaalbaar is. Met een goede mix van maatregelen kan dat.
- ✓ Door bijvoorbeeld vervuilende activiteiten te belasten, zorgt de overheid ervoor dat vervuiling een prijs krijgt en dat bedrijven en consumenten onbedoelde negatieve klimaatgevolgen mee laten wegen in hun beslissingen.
- ✓ Het kabinet werkt aan een CO₂-minimumprijs en voert een kilometerheffing in voor vrachtverkeer. Hiermee vergroot het kabinet de financiële prikkels om de emissiereductie te realiseren en te innoveren. Bedrijven die niet innoveren en veel broeikasgassen blijven uitstoten, gaan meer betalen.

3 Tekort Technisch personeel

Arbeidsmarkt / technisch personeel

De krapte op de arbeidsmarkt neemt toe: vooral in specifieke sectoren als de ICT, techniek en transport kunnen werkgevers hun vacatures steeds lastiger vervullen. Hetzelfde geldt in publieke sectoren als de zorg en het onderwijs. Juist nu het zo goed gaat op de arbeidsmarkt, worden structurele uitdagingen op de arbeidsmarkt extra zichtbaar. Zo staan er ondanks de toenemende krapte, gelijktijdig groepen mensen langs de kant. Om ervoor te zorgen dat vraag en aanbod elkaar beter kunnen vinden, is het noodzakelijk dat verschillende partijen op de arbeidsmarkt in actie komen en aan oplossingen werken. Zo kunnen werkgevers (intersectorale) mobiliteit bevorderen en kan er beter en meer worden bij- en omgeschoold voor krapteberoepen. De werkgevers in kraptesectoren zijn daarbij volgens het kabinet als eerste aan zet, maar ook UWV, arbeidsbemiddelaars, gemeenten en het onderwijs hebben een rol. De belangrijkste rol van de Rijksoverheid is om de werking van de arbeidsmarkt te verbeteren door de structurele aandachtspunten op de arbeidsmarkt aan te pakken.

Techniekpact

Het kabinet zet het Techniekpact voort, met daarin concrete afspraken tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid om het tekort aan technici terug te dringen. Het vernieuwde pact benadrukt de verbinding tussen techniek en technologie met de maatschappelijke opgaven. EZK noemt de unieke samenwerking tussen bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden, en de blijvende inzet in het Techniekpact van groot belang om voorbereid te zijn op de uitdagingen van de toekomst. Het Techniekpact wordt in deze begroting ook genoemd als stimuleringsmiddel voor een concurrerend, innovatief en duurzaam bedrijfsleven.

4 Energietransitie gebouwde omgeving

Tot en met 2020 is in totaal 400 miljoen euro beschikbaar voor de stimulering van energiebesparende projecten binnen de huursector. Verder is in 2018 vanuit de Regeerakkoordenvolpote ten behoeve van Klimaat 90 miljoen euro toegevoegd voor het programma aardgasvrije wijken en 5 miljoen euro voor schaalvergroting verduurzaming basisscholen. Als laatste zijn tot en met 2022 middelen beschikbaar voor de in het regeerakkoord opgenomen CO₂-reductiedoelstelling van 2 megaton (in totaal 40 miljoen euro toegevoegd aan het Nationaal Energiebespaarfonds) en voor opdrachten aan het Rijksdienst Voor Ondernemen (RVO) inzake het verplichte energielabel voor woningen en andere gebouwen.

In 2019 zet het kabinet verder in om kantoren, scholen, zorginstellingen, sporthallen en andere utiliteitsgebouwen te verduurzamen. Vanaf 2023 mogen kantoren met een oppervlakte van 100m² of meer, met uitzondering van monumentale panden en enkele andere categorieën, alleen nog gebruikt worden als zij minstens energielabel C hebben. Verdere maatregelen worden uitgewerkt in het Klimaatakkoord.

Aardgasvrij

De ambitie is om 30.000 – 50.000 woningen per jaar aardgasvrij of aardgasvrij-ready te maken voor het einde van de kabinetsperiode. In het Klimaatakkoord worden in 2018 nadere afspraken gemaakt over de maatregelen die hiervoor nodig zijn. Onderdeel hiervan is een wijkgerichte aanpak die in 2018 reeds gestart is met grootschalige proeftuinen gericht op opschaling en het opdoen van kennis en ervaring. Goede betrokkenheid van bewoners en gebouweigenaren is van groot belang.

Een aardgasvrije gebouwde omgeving is een grote opgave en voldoende tempo is nodig om deze doelstelling tijdig te halen. Beschikbare oplossingen zijn vaak nog duur en passen onvoldoende bij de verschillende gebouwtypen en de wensen van de bewoners. Om oplossingen te verbeteren is in 2018 gestart met een innovatieprogramma in samenwerking met het Topconsortium voor Kennis en Innovatie Urban Energy en de Bouwagenda. Naast een innovatieprogramma gericht op onderzoek en ontwikkeling is er ook ruimte voor pilots met eerste prototypes, als voorbereiding op bredere opschaling via de aardgasvrije wijken aanpak.

Opvallend is de geringe aandacht voor de proeftuinen aardgasvrije wijken waar het Ministerie van BZK in oktober 2018 mee van start gaat.

Woningcorporaties

De woningopgave is niet los te zien van de noodzakelijke energie- en klimaattransitie en vraagt een integrale aanpak. Woningcorporaties hebben een belangrijke rol in het verwezenlijken van de ambities voor een betaalbare woningmarkt en de energietransitie. Voor de gereguleerde huursector heeft BZK aan partijen gevraagd om per 1 oktober 2018 een nieuw akkoord af te sluiten. Hierbij betreft het ministerie ook de Vereniging van Institutionele Beleggers in Vastgoed, Nederland (IVBN) en Vastgoed Belang. Om huurwoningen in de sociale sector te verduurzamen kunnen woningcorporaties gebruik maken van de vermindering van de verhuurderheffing, waarvoor het kabinet structureel 100 miljoen euro heeft vrijgemaakt. Daarnaast krijgen woningcorporaties een tegemoetkoming in het kader van de toegenomen fiscale lasten van woningcorporaties en de woningmarktambities van dit kabinet. Vanaf 2019 wordt de verhuurderheffing structureel verlaagd met 100 miljoen euro, door het tarief te verlagen.

5 Fondsen en wetgeving

Er wordt gekozen voor een portfoliobenadering. Dit wordt gedaan om de kans te verkleinen dat uiteindelijk op de verkeerde technieken wordt ingezet. Daarom kiest het kabinet voor een over de tijd adaptieve benadering, waarbij gelijktijdig wordt ingezet op een portfolio van meerdere verschillende technologieën. Aan de hand van periodieke evaluaties kan dan steeds worden gezien of het beleid en de gestimuleerde technieken nog aansluiten bij de actuele stand van de technologie en verwachtingen op dat moment.

Het kabinet stelt tot 2030 een budget van 3,2 miljard euro beschikbaar voor de uitrol van duurzame energie en technologie die de uitstoot van broeikasgassen vermindert. Ook komt er tot 2030 jaarlijks 300 miljoen euro beschikbaar gesteld voor innovatie- en pilotprojecten.

SDE+

De SDE+ wordt buiten de begroting gehouden. Deze wordt via de opslag duurzame energie (ODE) op energierekening binnengehaald. Het wetsvoorstel ODE met de nieuwe tarieven voor 2019 wordt nog deze zomer aangeboden aan de Tweede Kamer.

- ✓ In het najaar wordt de SDE+ opnieuw opengesteld en komt daarmee 6 miljard euro beschikbaar voor energieproductie uit duurzame bronnen als wind, zon, biomassa, geothermie en water.
- ✓ Bij het budget voor de reguliere SDE+ wordt in 2019 uitgegaan van een subsidie-loze tender windenergie op zee.
- ✓ Voor maatregelen die kosteneffectief bijdragen aan CO₂-reductie, maar op dit moment niet onder de SDE+ vallen, wordt uitgewerkt hoe deze het beste ondersteund kunnen worden. Tussentijds worden voor de verbreding van de SDE+ ook de benodigde aanpassingen in de Wet opslag duurzame energie

(ODE) en het Besluit stimulering duurzame energieproductie onderzocht. Vooruitlopend hierop wordt ook bezien of de huidige SDE+ zich meer kan richten op CO₂-reductie.

ISDE (InvesteringsSubsidie Duurzame Energie)

De regeling ISDE is in 2016 ingevoerd en beoogt de stimulering van kleinschalige duurzame warmteopties. Volgens de huidige planning loopt de ISDE tot en met 2020 en de hoogte van het jaarlijks beschikbaar te stellen budget voor het afgeven van nieuwe beschikkingen wordt bepaald op basis van de ervaringen in de eerdere jaren en de verwachtingen over de ontwikkeling van het beschikbare potentieel. Voor 2019 is in eerste instantie rekening gehouden met een budgetplafond van 100 miljoen euro. Ter indicatie: De hoogte van het subsidiebedrag is afhankelijk van het soort apparaat en de energieprestatie en voor warmtepompen ligt deze indicatief tussen de € 1000 en € 2500.

Invest-NL

In 2019 wordt de Nederlandse financierings- en ontwikkelingsinstelling Invest-NL opgericht. Invest-NL zal ondernemingen ondersteunen bij investeringsprojecten met maatschappelijke en economische baten, en waar nodig meefinancieren. Wouter Bos zal leiding gaan geven aan deze nieuwe instelling.

- ✓ Er wordt 2,5 miljard euro als investeringskapitaal ter beschikking gesteld.
- ✓ Het Ministerie van EZK stelt daarnaast een jaarlijkse subsidie van 10 miljoen euro ter beschikking voor nationale projectontwikkeling.
- ✓ In 2018 wordt al zoveel mogelijk gestart met de onderdelen en activiteiten van Invest-NL. Het Nederlands Investerings Agentschap (NIA) van EZK (zal na de formele oprichting opgaan in Invest-NL) krijgt extra capaciteit voor de ontwikkeling van bedrijven en projecten in Nederland. Het kabinet kan in aanloop naar de oprichting al besluiten te investeren via de rijksbegroting, indien wordt voldaan aan de begrotings- en staatssteunregels.
- ✓ Invest-NL richt zich op drie hoofddoelen: (1) het faciliteren van risicovolle activiteiten van ondernemingen bij transities op het gebied van energie, verduurzaming (waaronder de circulaire economie en van de gebouwde omgeving), mobiliteit, voedsel, digitaliseren van de industrie en maatschappelijke domeinen als zorg, veiligheid en onderwijs; (2) de door groei van start-ups en scale-ups naar grotere ondernemingen; (3) het bevorderen van export en buitenlandse investeringen, het ondersteunen van Nederlandse bedrijven voor het internationaal vermarkten van hun producten en het aanpakken van wereldwijde vraagstukken, zoals duurzame energie, klimaatverandering, water en voedselvoorziening.

GO Energie Transitie Financierings Faciliteit (GO ETFF)

In 2017 is de pilot GO ETFF voor twee jaar opengesteld. Om marktpartijen genoeg tijd te geven om in te spelen op het uitfasen en afschaffen van de ETFF en om een goed alternatief op te zetten bij Invest-NL, zal de regeling van kracht blijven tot de huidige termijn van uiterlijk 1 juli 2020, of zoveel eerder als de doelen via Invest-NL bereikt kunnen worden.

Evaluatie subsidieregeling indirecte emissiekosten ETS

Voor de subsidieregeling indirecte emissiekosten ETS is, naar aanleiding van de beleidsevaluatie die is uitgevoerd in 2017, afgesproken om de regeling in de huidige vorm tot en met 2021 te handhaven, conform het Energieakkoord. Eventuele voortzetting van de regeling na 2021 kan aan de orde komen bij het Klimaatakkoord, hiervoor zijn nog geen middelen gereserveerd.

Provincie- en gemeentefonds

Bij de provincie- en gemeentefonds viel op dat er de komende jaren minder subsidie wordt verstrekt aan duurzaamheid en klimaat. Voor de projecten Clean Underground Sustainable Transport, Duurzaam Door, Erfgoedprogramma aardbevingsgebied, Green deal Marktordening warmtetransportnetten, Interreg V,

MKBinnovatiestimulering, Mooiste Natuurgebied van Nederland, Programmabureau warmte koude, Verduurzaming ketens Energie-Chemie Eemsdelta, Waterstofbussen en Zeeland in stroomversnelling is vanuit het Provinciefonds in 2019 geen subsidie meer. De regierol die gemeenten zullen moeten nemen in de energietransitie wordt in het kader hiervan niet genoemd.

6 Energiebelasting

Wetsvoorstel Fiscale vergroeningsmaatregelen 2019

In dit wetsvoorstel wordt het voornemen voor een groener belastingstel uitgewerkt. Het budgettaire gevolg voor dit wetsvoorstel is in de jaren 2019, 2020, 2012 respectievelijk 697, 711 en 702 miljoen euro. Vijf interessante maatregelen uit dit wetsvoorstel zijn:

1) Wijzigingen in de milieubelastingen

- ✓ Het tarief voor elektriciteit wordt verlaagd, en het tarief voor aardgas wordt verhoogd. Per 1 januari 2019 wordt het tarief van de eerste schijf in de energiebelasting voor aardgas met 3 eurocent per m³ verhoogd. In het verlengde hiervan wordt voorgesteld het zogenoemde blokverwarmingstarief op dezelfde manier te verhogen. Daarnaast wordt voorgesteld het tarief voor de glastuinbouw in de eerste schuif voor aardgas te verhogen met 0,482 eurocent per m³. Het tarief van de eerste schijf voor elektriciteit wordt verlaagd met 0,72 eurocent per kilowattuur.
- ✓ Daarmee brengt het kabinet de tarieven in de eerste schijf van de energiebelasting beter in verhouding tot de CO₂-uitstoot. Met de opbrengsten van deze verdere fiscale vergroening wordt ruimte gecreëerd om de lasten voor burgers en bedrijven te verlagen. Door milieukosten sterker te belasten, zal de vervuiler bovendien meer rekening houden met de maatschappelijke kosten van de vervuiling die wordt veroorzaakt. Zo wordt de prikkel om de vervuiling te beperken vergroot.

2) Verlagen belastingvermindering energie

Het kabinet stelt voor de belastingvermindering in de energiebelasting met 51 euro te verlagen, van 308,54 euro naar 257,54 euro. De belastingvermindering is een vast bedrag dat per aansluiting in mindering wordt gebracht op de voor de levering van elektriciteit verschuldigde energiebelasting. Met deze maatregel wordt een belastingopbrengst gegenereerd van 410 miljoen euro. Deze opbrengst wordt ingezet om de belastingen op inkomens en winsten voor burgers en bedrijven te verlagen. De verlaging van de belastingvermindering zorgt er daarnaast voor dat minder vaak sprake zal zijn van een negatieve energiebelasting. Deze negatieve energiebelasting ontstaat wanneer het verbruik bij een aansluiting zo laag is dat de belasting die daarop drukt lager is dan de belastingvermindering.

3) Heffingsvermindering voor de verduurzaming van huurwoningen

- ✓ De vermindering van de verhuurderheffing voor duurzame huurwoningen levert een bijdrage aan de energiebesparing en CO₂-reductie door isolatie van sociale huurwoningen en door duurzame opwekking van energie op of nabij deze woningen.
- ✓ Er worden vier categorieën van verduurzaming opgenomen, waarbij categorie 1 de meest vergaande verduurzaming is waarvoor ook het hoogste bedrag aan heffingsvermindering mogelijk is en categorie 4 de minst vergaande, maar nog steeds een substantiële, verduurzaming is waarvoor het laagste bedrag aan heffingsvermindering mogelijk is.
- ✓ Op grond van het regeerakkoord is over de jaren 2019-2021 cumulatief 156 miljoen euro beschikbaar (op kasbasis). Voor zowel 2019 als 2020 geldt daarnaast een maximumopenstelling van 78 miljoen euro per jaar (op verplichtingenbasis).

De insteek van de sector in de gesprekken over het Klimaatakkoord was het afschaffen van de verhuurdersheffing. De consequenties van het verminderen van de verhuurdersverheffing zijn in dit kader interessant.

4) **Mobiliteit:**

- ✓ Afschaffen van de teruggaafregeling in de Wet op de belasting van personenauto's en motorrijwielen 1992 voor taxi's en openbaar vervoer per 1 januari 2020. Hiermee wordt een financiële prikkel te geïntroduceerd bij de aanschaf van milieuvriendelijke auto's die worden gebruikt voor openbaar vervoer en taxivervoer.
- ✓ Actualisatie milieudifferentiatie in de Wet belasting zware motorrijtuigen (BZM) per 1 januari 2020.

Als gevolg hiervan zullen de meer vervuilende zware motorrijtuigen uit binnen- en buitenland meer belasting gaan betalen.

5) **Energieinvesteringsaftrek (EIA)**

De Energieinvesteringsaftrek (EIA) wordt gecontinueerd voor een periode van vijf jaar. Het aftrekpercentage voor EIA wordt verlaagd van 54,5 procent naar 45 procent. Daarmee blijft het netto fiscale voordeel op termijn rond 10 procent. Dat wijkt nauwelijks af van het belastingvoordeel dat jarenlang tot 2016 voor de EIA van kracht was (circa 10,5 procent). Het vrijvallende EIA-budget blijft binnen de EIA beschikbaar en zal worden benut voor verbreding van de EIA in verband met het Klimaatakkoord. Het belastingvoordeel wordt daardoor weliswaar verlaagd, maar blijft voldoende om ondernemers te prikkelen tot het treffen van energie-investeringen.

Salderingsregeling

Net als vorig jaar blijkt de budgettaire omvang van de salderingsregeling in de energiebelasting hard te groeien. Ten opzichte van vorig jaar is het budgettaire belang van de regeling omhoog bijgesteld op basis van de prognose uit de Nationale Energieverkenning 2017 dat kleinverbruikers meer zonne-energie opwekken dan in voorgaande jaren werd ingeschat. In het regeerakkoord "Vertrouwen in de toekomst" is aangekondigd dat de salderingsregeling vanaf 2020 zal worden omgezet in een terugleversubsidieregeling. Daarbij wordt onderzocht of coöperaties en de utiliteitssector ook met deze regeling gestimuleerd kunnen worden. Daarnaast wordt er gewerkt aan een ontwikkelfaciliteit voor energiecoöperaties.

Postcoderoosregeling

De realisatie van de postcoderoosregeling blijft achter bij de ambities die bij aanvang zijn geformuleerd. Hoewel verwacht wordt dat gebruik van de regeling nog zal toenemen, zal het totale opgestelde vermogen van postcoderoos-projecten klein blijven in vergelijking met projecten die gebruikmaken van de salderingsregeling of de SDE+. Tegelijkertijd is de postcoderoosregeling – net als de salderingsregeling – een relatief dure regeling per vermeden ton CO₂ en zijn de uitvoeringskosten relatief hoog. Een terugleversubsidie, losgekoppeld van de energiebelasting, is een logische toekomstige variant voor de postcoderoosregeling. In de kamerbrief van 15 juni 2018 is daarom onder meer aangekondigd dat zal worden onderzocht hoe projecten van energiecoöperaties met een kleinverbruiks-aansluiting kunnen worden opgenomen in de opvolger van de salderings-regeling.

Garantieregeling aardwarmte

Aardwarmte wordt gezien als een kosteneffectieve duurzame energiebron met potentie. Vanuit de Klimaatenvolpe 2018 is 21 miljoen euro beschikbaar gekomen voor een project van EBN om in samenwerking met TNO de ondergrond in Nederland in kaart te brengen, zodat inzicht verkregen kan worden in het volledige potentieel van aardwarmte. Ook wordt er een garantieregeling aardwarmte ingesteld:

- ✓ Het doel van de garantieregeling is het afdekken van het geologisch risico dat het boren van de putten voor de toepassing van aardwarmte, niet succesvol is.
- ✓ De garantieregeling dekt het risico dat een boring niet in een goede watervoerende laag uitkomt, waardoor het vermogen dat vooraf verwacht werd, niet wordt behaald. In dat geval wordt voor een deel van de gemaakte kosten een subsidie uitgekeerd, gerelateerd naar de mate waarin de aardwarmteboring mislukt is.
- ✓ Er wordt een premie van 7 procent gevraagd. De premieontvangsten worden gestort in de begrotingsreserve. Eventuele schade-uitkeringen komen ten laste van deze reserve. De horizonbepaling is 2020.

7 Windenergie

Voor hernieuwbare energie wordt met name ingezet op realisatie van de doelen voor wind op land. Met de provincies is afgesproken dat, in zoverre de 6000 megawatt doelstelling niet tijdig gerealiseerd wordt, het restant van de opgave verdubbeld zal worden.

De voortgang van het aangekondigde wetsvoorstel tot wijziging van de Wet windenergie op zee ligt op schema en zal de mogelijkheid tot het veilen van een kavel bevatten. Het kabinet heeft verder een "Routekaart windenergie op zee 2030" naar de Tweede Kamer gestuurd. De routekaart geeft aan welke windenergiegebieden in de periode 2024–2030 uitgegeven en ontwikkeld gaan worden op de Nederlandse Noordzee.

8 CCS (Carbon capture and storage)

- ✓ De afvang en opslag van CO₂ is naar verwachting een onmisbare transitietechnologie in de mix van maatregelen om kosteneffectief CO₂-uitstoot te reduceren.
- ✓ Het precieze aandeel CCS (aantal megaton die met CCS gereduceerd wordt in 2030) zal later dit jaar worden vastgelegd in het Klimaatakkoord. Inzet van het kabinet is om parallel hieraan het CCS-beleid verder vorm te geven door voorbereidingen te treffen om de grootschalige uitrol mogelijk te maken.
- ✓ Om internationaal onderzoek naar CO₂-afvang, -transport en -opslag te bevorderen, neemt Nederland deel aan het Europese onderzoeksprogramma ACT (Accelerating CCS Technologies).
- ✓ Het Ministerie van EZK heeft voor ACT ruim 4 miljoen euro aan onderzoeksbudget beschikbaar gesteld. In 2019 is ook 5 miljoen euro gereserveerd als extra bijdrage aan het eranet-cofund CCS. Tot slot is er 12 miljoen euro vanuit de klimaatenvolpe beschikbaar gesteld voor de cofinanciering van pilotprojecten en ondersteuning van project specifieke kostenstudies van afvang- en opslag en gebruik van CO₂ om inzicht in de kosten te krijgen en ervaring op te doelen met de afvang van CO₂.